

Hiszpańska strategia

- WOJCIECH MICHAŁOWSKI
- MAGDALENA OLEKSIEWICZ

ODDZIAŁ BANKU NIE MOŻE BYĆ URZĘDEM, ALE PUNKTEM SPRZEDAŻY

Polska jest często porównywana do Hiszpanii z uwagi na podobieństwa wynikające z faktu późniejszego przystąpienia do Unii Europejskiej i podobny potencjał demograficzny. Firma Roland Berger Strategy Consultants porównała hiszpański rynek bankowy – jeden z najszybciej rozwijających się w Europie – z rynkami innych krajów europejskich, w tym z polskim. Przedmiotem analizy były czynniki sukcesu hiszpańskiej bankowości oraz możliwości ich przeniesienia na rynek polski.

W Hiszpanii wstąpienie do Unii Europejskiej było początkiem wzrostu gospodarczego i rozwoju sektora bankowego. Wzrost PKB w tym kraju przed wstąpieniem do Unii Europejskiej kształtował się na poziomie 1,7 proc. rocznie (średnia za lata 1980-1986). Po przystąpieniu do Unii Europejskiej tempo wzrostu prawie się podwoiło, osiągając średnio 3,1 proc.

JAK SKUTECZNE SĄ BANKI?

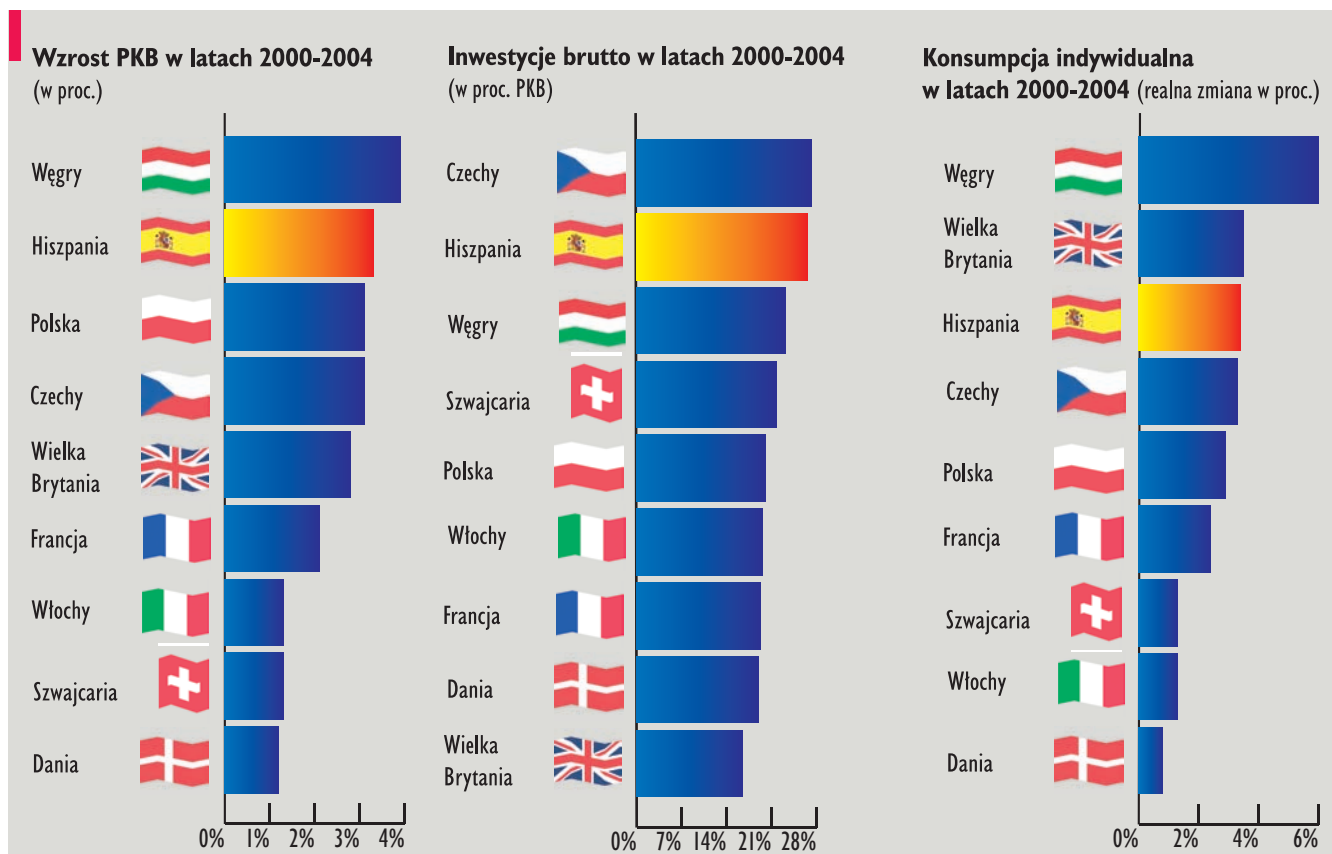
Hiszpańskie banki wykazują najwyższą dynamikę wzrostu kapitalizacji w porównaniu do banków z innych dużych krajów europejskich i zajmują czołową pozycję pod względem rentowności i efektywności kosztowej. Średni wskaźnik kosztów do przychodów dziesięciu największych banków hiszpańskich wynosi 47,4 proc., podczas gdy wskaźnik ten dla pięciu najwięk-

szych polskich banków kształtuje się na poziomie 62 proc. – skuteczność hiszpańskich banków wyraża się zatem w dynamicznym rozwoju przy bardzo efektywnym zarządzaniu kosztami.

DLACZEGO SUKCES?

Sukces hiszpańskich banków wyjaśniają trzy grupy czynników. Po pierwsze, podstawą rozwoju sektora bankowego jest silna gospodarka Hiszpanii, a w szczególności tempo wzrostu PKB na poziomie 3,3 proc. (średnia z lat 2000-2004), zdecydowanie powyżej średniej dla Unii Europejskiej; wysoka wartość inwestycji brutto, stanowiąca aż 26,6 proc. PKB; rosnąca konsumpcja indywidualna, a także przyrost ludności na poziomie 1 proc. rocznie.

Po drugie, w osiągnięciu doskonałych wyników pomaga Hiszpanom również stosunkowo wysoka koncentracja sektora ►►

Źródło: Economist Intelligence Unit; European Commission; BMWA; analiza Roland Berger

► bankowego. Aktywa pięciu czołowych banków stanowią prawie 50 proc. aktywów sektora – duże banki uzyskują wysoką rentowność dzięki efektom skali. Wysoka koncentracja nie oznacza jednak w przypadku Hiszpanii niskiego poziomu konkurencji. Spadające marże odsetkowe zmuszają hiszpańskie banki – podobnie zresztą jak polskie – do poszukiwania źródeł przychodów w prowizjach.

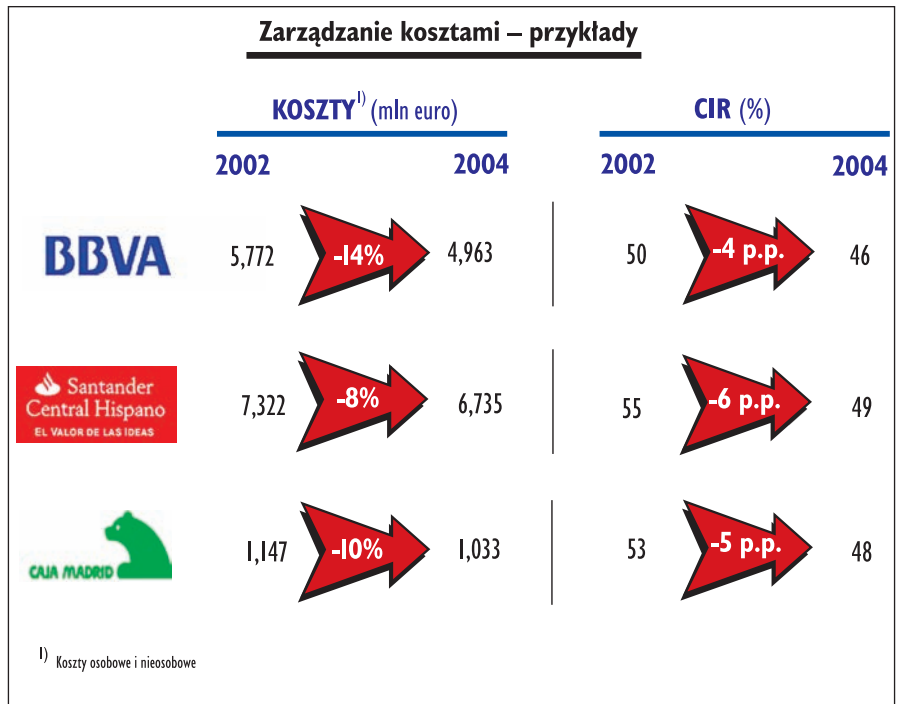
Czynniki makroekonomiczne i strukturalne nie tłumaczą jednak w pełni fenomenu hiszpańskiej bankowości.

Trzecim – kluczowym elementem sukcesu – jest wysoka skuteczność zarządzania, zwłaszcza w bankowości detalicznej oraz prospredażowe nastawienie instytucji finansowych.

Liczba oddziałów na 100 tysięcy mieszkańców wynosi prawie 100 – jest to wskaźnik niespotykany nigdzie indziej w Europie. Co więcej, najważniejsze banki w Hiszpanii deklarują plany dalszej rozbudowy sieci detalicznej!

NAJLEPSZE PRAKTYKI BANKOWOŚCI DETALICZNEJ

Oddziały hiszpańskich banków detalicznych pozbawione są back-office, zatrudniają w związku z tym niewiele

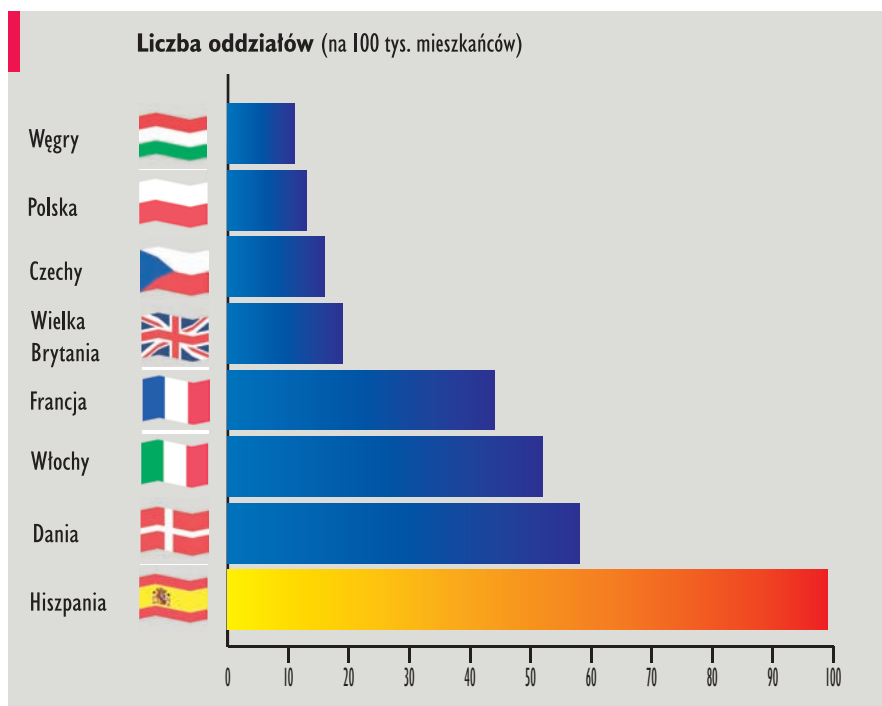
Źródło: Informacje banków, Bankscope, Analiza Roland Berger.

osób. Ich pierwszą i podstawową funkcją jest sprzedaż – klient chcący wypłacić gotówkę czy zlecać przelewy traktowany jest dosyć bezpardonowo – w wypadku gotówki pokazuje mu się bankomat. Trzeba przy tym wspo-

mnąć, że Hiszpania ma jedną z najbardziej rozbudowanych sieci bankomatów i POS-ów w Europie. Bankomatów jest ponad 46 tysięcy, natomiast stanowisk POS aż 836 tysięcy. Charakterystyczne jest bardzo rygorystyczne podejście do rentowności oddziału – jeżeli nie osiąga on progu rentowności w ciągu trzech lat od otwarcia, jest likwidowany. Orientacja prospredażowa znajduje odzwierciedlenie w systemach motywacyjnych – część zmienna zależna od wyników sprzedaży stanowi do 45 proc. wynagrodzenia pracowników sprzedaży.

Sprzedaż jest wspierana wysokimi wydatkami na promocję: kampanie produktowe i specjalne oferty dla wybranych grup docelowych. Udział wydatków na marketing i komunikację w relacji do ogólnych kosztów niesobowych w Hiszpanii wynosi aż 18-21 proc., podczas gdy w Polsce rzadko przekracza 4 proc.

W połączeniu z precyzyjną segmentacją klientów i doskonałymi systemami CRM pozwala to na osiągnięcie wysokiego wskaźnika cross-sellingu, który dla wybranych banków hiszpańskich waha się od 3 do 6, podczas gdy średni wskaźnik dla polskich banków wynosi poniżej 3.

Źródło: Narodowy Bank Polski, banki, Bankscope, analiza Roland Berge.r

Kredyty hipoteczne – przez lata główny czynnik rozwoju hiszpańskiego rynku – ze względu na niski poziom marż wykorzystywane są obecnie jako produkt wiążący i baza dla cross-sellingu.

CZEGO MOŻEMY SIĘ NAUCZYĆ OD HISZPAŃSKICH BANKÓW?

Niewątpliwie istnieje podobieństwo uwarunkowań makroekonomicznych, które pozwala sądzić, że dynamiczny trend wzrostowy w polskiej bankowości detalicznej będzie kontynuowany. Na ile hiszpańskie doświadczenia są przydatne w Polsce? Z pewnością istnieją znaczące różnice kulturowe pomiędzy Hiszpanami i Polakami – ekstremalnie wysoki poziom nasylenia oddziałami zapewne nie będzie w Polsce możliwy ani potrzebny. Wydaje się jednak, iż to, co można w Polsce zastosować, to podejście do sprzedaży produktów bankowości detalicznej wzorowane na sprzedaży dóbr konsumpcyjnych, a więc oparte na silnym marketingu, precyzyjnej segmentacji, CRM i innowacjach produktowych.

Z naszych doświadczeń i obserwacji polskiego rynku wynika, że w sferze koncepcji i deklaracji pomysły realizo-

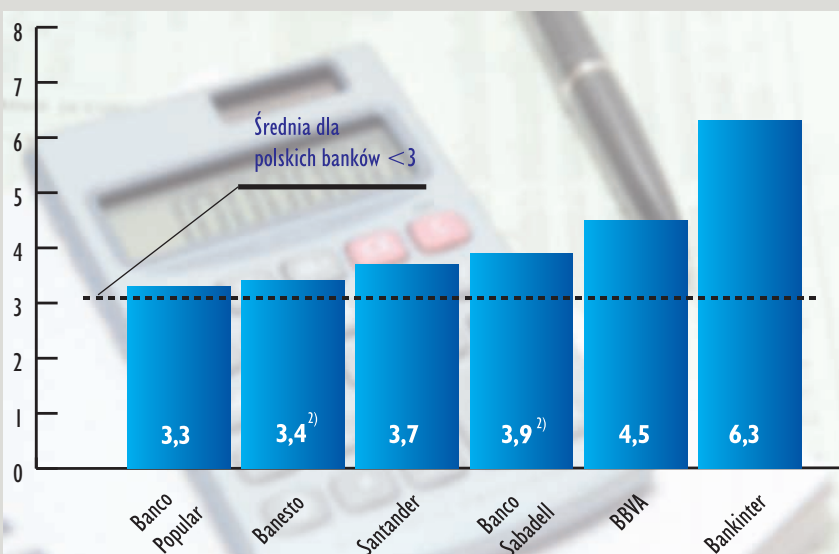
wane w Hiszpanii, takie jak sprzedażowa rola oddziału, centralizacja back office, CRM czy wreszcie system motywacyjny oparty na wynikach sprzedaży są znane i w przeważającej mierze akceptowane.

Praktyka wciąż jednak w dużym stopniu odbiega od deklaracji. Oddziały wielu banków nadal przypominają bardziej urzędy niż komercyjne punkty sprzedaży, nawet jeżeli nie z wyglądu, to z zachowania pracowników. Liczba czynności niezwiązanych ze sprzedażą, realizowanych przez pracowników oddziałów nadal jest stanowczo zbyt duża, a systemy motywacyjne konstruowane są bardziej tak, by nie powodować konfliktów, niż premiować efektywność. Systemy CRM w większości polskich banków nie są wykorzystywane – między innymi dlatego, że jakość przechowywanych w nich danych pozostawia wiele do życzenia.

Podsumowując – ścieżka wytyczona przez banki hiszpańskie może zostać wykorzystana przez polskie instytucje finansowe, niezbędna jest jednak do tego determinacja we wprowadzaniu sprawdzonych koncepcji. •

Autorzy są konsultantami firmy Roland Berger Strategy Consultants

Wskaźnik cross-sellingu dla wybranych hiszpańskich banków, 2004 (segment detaliczny)¹⁾

1) Analizowane produkty: rachunek bieżący, depozyty, kredyty hipoteczne, karty kredytowe, pożyczki konsumenckie, fundusze inwestycyjne, ubezpieczenia, itd.

2) Dane za 2002 rok

Źródło: Raporty roczne, Salomon Smith Barney, analiza Roland Berger.

SŁOWNIK INWESTORA

ZDALNY
CZŁONEK
GIEŁDY

REDAKCJA BIZNES

Zdalne członkostwo to dla zagranicznych brokerów możliwość bezpośredniego dostępu do systemu GPW bez konieczności fizycznej obecności w Polsce lub korzystania z lokalnych pośredników. Liczba zdalnych członków obrotu giełdowego świadczy o prestiżu giełdy. Warszawska giełda ma obecnie dziewięciu zdalnych członków. Pierwszego przyjęto 20 kwietnia 2005 roku. Był to Concorde Securities Ltd. z Węgier. Najkrótszy stażem jest Bank Austria Creditanstalt – od połowy maja tego roku. Inne firmy mające na GPW status zdalnego członka pochodzą z Czech, Wielkiej Brytanii, Francji i Niemiec.

KONSULTING

Profesjonalna usługa doradztwa skierowana do menedżerów. Ma im pomóc w rozwiązywaniu problemów powstających w działaniach na rynku oraz projektowanych zamierzeniach. Jest to forma udzielania pomocy w doskonaleniu procesów, struktur i zadań, w których konsultant osobiście nie uczestniczy i nie odpowiada, ale pomaga w ich dokonywaniu. Konsultant nie może być pracownikiem przedsiębiorstwa zlecającego konsultację, nie może być od niego w jakikolwiek sposób uzależniony i musi zachowywać bezstronność swych rad i opinii. Korzystanie z konsultingu jest pomocne w doskonaleniu zarządzania przedsiębiorstwem i nadawaniu mu nowych cech jakościowych i wartości funkcjonowania na rynku.

„Słownik inwestora” przygotowują wspólnie dziennikarze „Gazety Bankowej” i TVN24. Objasnienie haseł można przeczytać na naszych łamach i obejrzeć w programie o tym samym tytule emitowanym przez stację TVN24.

Magazyn „24 godziny”
poniedziałek-piątek,
godz. 17.30 i 21.00

Najlepsi dziennikarze TVN24 codziennie przygotowują przegląd wydarzeń z kraju i ze świata, by w godzinie przekazać pełny obraz mijającego dnia. Politycy, publicyści, eksperci, uczestnicy i obserwatorzy wydarzeń przybliżają kulisy decyzji politycznych i gospodarczych, pomagają zrozumieć fakty.